

המשנה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 90

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

בהעלותך - תשפ"ג

עניין של חינוך

גישמאק בתורה!!

מסופר על מנהל תלמוד תורה שבא פעם אל החזון איש עם כיתת תלמידים כדי שיבחן אותם על החומר הנלמד, תלמיד אחד לא הצליח במבחן, ואף התנהגותו לא היתה כשורה. בסוף המבחן התנצל המנהל בפני החזון איש ואמר: 'מה אעשה? רבות השקעתי בתלמיד זה, אך מאמצי לא נשאו פרי'. 'תקרא בבקשה לתלמיד' ביקש ממנו החזון איש. הסתגר החזון איש עם התלמיד בחדרו במשך שעה ארוכה, ואכן מיום זה והלאה חל שינוי ניכר התנהגותו של התלמיד, הוא עלה והתעלה במעלות התורה, לימים, למד התלמיד בישיבת פוניבז', ובשמחת תורה כאשר מכרו את הכיבודים בדפי גמרא, קנה התלמיד כיבוד בכמה מאות דפי גמרא, שמע ע"כ המנהל וסר בשמחה לביתו של החזון איש לספר לו את נפלאות אותו תלמיד, ואז העיז המנהל ושאל את החזון איש: 'מה היה בזמנו בחדר הסגור? איזה מעשה קסם נעשה, שבגינת התחולל אצלו המהפך? אמר לו החזון איש: 'למדתי איתו קטע גמרא עם רש"י ותוס', 'וכי הרב לא הטיח בו דברי מוסר ואגדה בחשיבות לימוד התורה?' תמה המנהל, 'לא ולא' ענה החזון איש 'לא דיברנו אף מילה מעבר ללימוד הגמרא', וסיים החזון איש: 'אם נותנים לנער גישמאק בתורה, אפשר להפוך אותו לגמרי'. ולואי וזוכה...

שבת שלום מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

"וביום שמחתכם" (י, י). אלו שבתות (ספרי).

למענו של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זיע"א הגיעו שני יהודים, ובקשו שיכריע בדין תורה שלהם.

האזינו נא ליסכסוך המרגש שהתעורר בין שני צדיקים אלו: רבי שלמה הנו תלמיד חכם מופלג, הממית עצמו באוהלה של תורה, ופרנסתו דחוקה מאוד. אליהו חברו הטוב, הוא יהודי תורני הקובע עיתים לתורה, ועוסק לפרנסתו במסחר, ורואה ברכה גדולה בעסקיו. הדחקות והמחסור בביתו של ר' שלמה היו נוראים. הגיעו הדברים לידי כך, שסעודת השבת בביתו כללה קופסת טונה וקופסת סרדינים קטנה לכל בני הבית. זה היה היבשר ודגים וכל מטעמים שלהם. ביום מן הימים נודע הדבר לאליהו. הלה הזדעזע, ומיהר לפנות לחברו: "יקירי ואהובי, מהיום והלאה כל צרכי השבת שלך – עליי!!". ר' שלמה סרב בתחילה, אך משהרבה חברו להפציר בו, הסכים לבקשתו בלית ברירה.

מכאן ואילך החל ההסדר החדש לפעול בקביעות: ר' שלמה קנה לביתו את כל צרכי השבת, אליהו שילם, והכל בא על מקומו בשלום. אבל לגלג הוא שחזר בעולם. הנה תקופת השפל הכלכלי פגעה באליהו, עד שירד מכל נכסיו, בר מינן. סכומי התמיכה הגדולים בר' שלמה, שעד עתה היו שוליים ולא מורגשים כלל בכיסו, הפכו עתה להיות כבדים מנשוא עבורו.

למרות מצבו הקשה, שמר אליהו את הדברים בסוד, לא סיפר לר' שלמה מאומה מהמשבר הנורא שאליו נקלע, והמשיך להתמיד במסירות נפש בהעברת כל הוצאות השבת לחברו כמימים ימימה.

יום אחד נודע הדבר לר' שלמה. הוא פנה אל חברו וטען כלפיו: "מדוע לא סיפרת לי שנקלעת לקשיים ואין באפשרותך להמשיך את תמיכתך בי?... אני מודה לך מקרב לב על כל העזרה במשך כל השנים, אך מהיום והלאה איני מוכן בשום אופן להעזר בכבודו!!...". אך אליהו בשלו: "הלא הוצאות השבת אינן נכללות בכלל המזונות הקצובים לאדם מראש השנה (כמבואר במסכת ביצה ט"ז). הוצאות השבת אינן על חשבוני כלל. הן לא תלויות במצבי הכלכלי, ואדרבה, מי שמוסיף בהן – מוסיפים לו מן השמים. ואם כן, מה אתה מתערב בחשבונות שלי?...". אך ר' שלמה דחה את טענתו: "נכון שהוצאות שבת אינן נכללות במה שנקצב לאדם בראש השנה, אולם כאן מדובר בהוצאות שבת שלי ולא שלך. התשלום שלך בעבור הוצאות השבת שלי אינן בגדר הוצאות שבת שלך, אלא בגדר צדקה וחסד גרידא שאתה עושה עמי, והרי על הוצאות של צדקה וחסד לא נאמר שאינן בכלל מה שנגזר ונקצב לאדם בראש השנה!!" אליהו המשיך להתעקש, והיה נחוש בדעתו להמשיך לכסות את כל הוצאות השבת של חברו, עד שלבסוף החליטו שני הצדדים, שמאחר ולא הגיעו לעמק השוב, יביאו את דינם להכרעת מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זיע"א...

כששמע מרן הגר"ח את הדברים התרגש מאוד. 'אשריכם, אשריכם ישראל שאלו דיני התורה שלכם!!' לאחר מכן התייחס מרן לגופו של עניין ואמר: "אמנם אין נתינה זו בגדר 'הוצאות שבת', אך גם אם זו צדקה, הרי כתב הרמב"ם: "לעולם אין אדם מעני מן הצדקה, ואין דבר רע ולא הזק נגלל בשביל הצדקה, שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום".

(ויש לציין שהריטב"א בביצה שם כתב שלא דווקא הוצאות שבתות וימים טובים אינם קצובים מראש השנה, אלא הוא הדין לכל הוצאות של מצוה, אף הם אינם קצובים, ואם מוסיף בהם מוסיפין לו, ואם פוחת פוחתין לו, אלא שנקטה הגמרא הוצאות רגילים ושכיחים). ולפיכך, הורה מרן הגר"ח, ימשיך הצדיק אליהו לתמוך בר' שלמה, ובזכות זה יעזרהו ה' וישוב וירווח לו כבתחילה. ואכן, כעבור מספר חודשים השתפר מצבו הכלכלי של אליהו מאוד בסיעתא דשמיא!!!

(מתוך הספר: אחת שאלתי)

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
המקובל הרב
עזרא הררי
רפול ב"ר
יוסף זי"ע.**

המקובל הרב עזרא הררי רפול ב"ר יוסף זצ"ל נולד בכ"ד באב ה'תרי"ז בחאלב ארם צובא שבסוריה לאמו מרת סנבול ע"ה. את ראשית חינוכו קיבל בת"ת ובישיבות שבעיר. בשנת ה'תרמ"ח בהיותו כבן שלושים ושתיים שנים עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים והיה מתלמידי ישיבת - המקובלים 'בית א ל'. כשתלמיד חכם נכנס לביתו היה ניתר ממקומו וקם מלוא קומתו - ומחבקו ומנשקו כספר-תורה, וכל זה מענוותנותו היתירה ויראתו הקודמת לחכמתו. שקדן גדול היה בתורה, ולא איבד אף רגע לבטלה, עשה לילות כימים בעסק התורה, ובקומו בעוד לילה לעריכת תיקון-חצות. רבינו קבע את מקומו עם גדולי המקובלים והמכוונים בישיבת 'רחובות נהר' שהוקמה ע"י ר' חיים שאול דוויק הכהן. על ידיעותיו בנסתר העיד עליו המקובל הצדיק ר' מרדכי שרעבי זצוק"ל, כי רבינו היה מעמודי הקבלה של הדור שעבר. הרנין לב אלמנות שביקרו אצלו לסידור ענייניהם, והקדיש זמן רב עבורם. רבים השיב מעוון והחזירם בתשובה ע"י תוכחתו העמוקה, שיצאה מן הלב. ברח מן הכבוד והשררה ונחבא אל הכלים. רבינו סבל יסורים קשים בימי חייו ובפרט בשנותיו האחרונות. רבנו נלב"ע ב" בסיוון ה'תרצ"ו חי כ 84 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים - תהא נשמתו צרורה בצרור החיים וזכותו תהא מגן עלינו ועל כל ישראל, אמן!

פְּנִים יְפוֹת! \ ספור על רבנו המקובל הרב עזרא הררי רפול זי"ע

בְּמִלְחַמַת הָעוֹלָם הִרְאֵנוּהָ הַיְתָה חֲרַפַת רָעַב מְנַת חֲלָקִים שֶׁל רַבִּים. דְּמוּתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ הַמְּקַבֵּל הָרַב עֲזָרָא הָרָרִי רְפוּל זִיעִ"א שְׁלֵבָה תוֹרָה וְחֶסֶד יָחַד. רַבְּנוּ שֶׁקָּדַעַל הַתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל רֶגַע פְּנוּי, גַּם מִן הַחֶסֶד לֹא נָטָה יָדוֹ, תְּמִיד דָּאָג בְּכָל הוֹנֵו וְאוֹנוּ לְעַנְיֵי הָעִיר. הֵן בְּעֲזָרָה פְּלִפְלִית, וְהֵן בְּכָל דְּבַר, הִזְכּוֹל לְעֲזוֹר וּלְשִׁמְחַיְהוּדֵי מֵר נַפְשׁ. בְּאוֹתָהּ הַעֵת יָדְיוֹ שֶׁל רַבְּנוּ הָיוּ עֲמוּסוֹת לְעֵינֶיפָה בְּאַרְגוֹן מְשֻׁלַח מְזוֹן לְתוֹשְׁבֵי הָעִיר הָאֲמֻלָּים. אוּלָם בְּעֵינָיו שֶׁל אֶחָד מִתוֹשְׁבֵי הָעִיר, אִישׁ מְרִיר בְּרוּחוֹ, לֹא מְצָאוּ חֵן פְּעֻלוֹתָיו שֶׁל הַצְּדִיק, וְהֵלָה הַרְבֵּה לְהַתְרִיס כְּנֶגֶד הָרַב בְּקִלְלוֹת וּבְחִירוּפִים. הֵלָה עוֹד הַגְּדִיל לְעֲשׂוֹת, וּבְכָל פֶּעַם שֶׁרָאָה אֶת רַבְּנוּ הָיָה מְחַרְפּוֹ וּמְגַדְפוֹ וּמְבַזְהוֹ לְעֵין כָּל. אוּלָם, הַצְּדִיק מֵעוֹלָם לֹא עָנָה לוֹ. אוּלָם לֹא לְעוֹלָם חֶסֶן וּמְשֻׁמִּים תְּבַעוּ אֶת עֲלֻבוֹנוֹ שֶׁל הָרַב וּמְזָלוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אֲדָם הַתְּהַפֵּךְ, וְהוּא יָרַד מִנְכָסָיו וּלְאַחַר תְּקוּפָה קְצָרָה מְצָא אֶת עַצְמוֹ נִזְקָק לְחֶסֶדָיו שֶׁל... רַבְּנוּ. בְּתַחֲלָה סָרַב לְגֵשֶׁת אֶל הַצְּדִיק, שֶׁכֵּן מְדוּעַ יַעֲתֵר לוֹ הָרַב בְּשֶׁל מַעֲשָׂיו הַנְּלוּזִים אוּלָם כְּשִׁפְלוֹ כָּל הַקְּצִין, וְהוּא לֹא מְצָא שׁוּם מוֹצָא אַחַר, עָלָה בְּרַגְלָים כְּבִדוֹת וְנִקְשׁ קִלּוֹת עַל דְּלָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ. עֵינָיו שֶׁל הַצְּדִיק אוֹרוֹ לְמִרְאָה הָאִישׁ וְהָרַב קָם מְלֹא קוֹמָתוֹ וְקָבְלוֹ בְּסֶבֶר פְּנִים יְפוֹת כְּאֵלוֹ הוּא יָדִידוֹ מִנְעוּרִים, הָרַב שֶׁלֹא כְּדָרְךְ הָעוֹלָם הוֹשִׁיבוֹ עַל יָדוֹ בְּחֶבֶה וְאַף בְּקֶשׁ מְרַעִיתוֹ, שֶׁתְּכִין כּוֹס קֶפֶה וְתַגִּישׁ לְאוֹרַח הַחֲשׁוּב. הֵלָה תְּנָה בְּאוֹזְנֵי רַבְּנוּ אֶת הַצָּרָה אֵלֶיהָ הוּא נִקְלַע וְרַבְּנוּ הַגִּישׁ אֶת מְלֹא עֲזָרָתוֹ לְאִישׁ שְׂצִיעָרוֹ וְחַרְפוֹ. לְאַחַר שֶׁהִלָּךְ הָאִישׁ, שֶׁאֵלָה אֲשֶׁתוֹ בְּתַמִּיהָ: "יִוְדַעַת אֲנִי שֶׁאִישׁ זֶה מְקַלֵּל וּמְחַרְרֵף אוֹתָךְ וְנוֹהֵג בְּךָ בְּקִלּוֹת רָאשׁ, כְּשֶׁאֲמַרְתְּ לִי לְהֵבִיא לוֹ קֶפֶה, רָעְדוּ יָדָי, לֹא הִבְנֵתִי מְדוּעַ עֲזַרְתְּ לוֹ. אֲדָם אַחַר הָיָה מְצוּהָ לְגַרְשׁוֹ וּלְסַלְקוֹ מִבֵּיתוֹ". עָנָה לָהּ רַבְּנוּ: "כְּבָר מְסַפֵּר שְׁנַיִם שְׁאֲנִי עוֹבֵד עַל עַצְמִי בְּמַדַּת הָעֲנָוָה. כְּאֲשֶׁר הִבְחַנְתִּי הַיּוֹם, כִּי אֵינִי חֵשׁ שֶׁנֶּאֱמָר כְּלַפִּי אוֹתוֹ אִישׁ בְּגִין מַעֲשָׂיו, שֶׁמְחַה עֲצוּמָה מְלֵאָה אֶת לְבִי וְלֹא חֲשֵׁתִי בְּמֵאוּמָה". (מְעַבֵּד מֵתוֹךְ 'סְפוּרִים מְגִדוּלֵי הַדּוֹרוֹת')

זְכוּתוֹ תִּגְן עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן!

סגולת השבוע

★ מצאתי כתוב: כל האומר פסוק: 'ויסעו' (בראשית לה' ה) 'יג פעמים - ניצול מכל רע!
'ויסעו ויהי חתת אלהים עליהם אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב':
(ויכוון בשם 'אספין' ואל יוציאנו מפיו).